

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૨૧૫ / ૨૦૧૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય

|    |                                                                                                                           |     |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ૧. | શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?                                                  | હા. |
| ૨. | રિપોર્ટરને રીફર કરવું કે નહીં?                                                                                            | હા. |
| ૩. | શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?                                                                      | ના. |
| ૪. | શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે? | ના. |

=====

નિતિનભાઈ રામજીભાઈ ભાવસાર – અરજદાર

વિરુદ્ધ

## ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય – સામાવાળા

=====

ઉપસ્થીતી:-

અરજદાર માટે કુ. હીના દેસાઈ, એડવોકેટ

સામાવાળા રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ માટે શ્રી રાશેષ રીંદાણી, આસિસ્ટન્ટ  
ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય

તારીખ ૧૭/૦૩/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અરજીમાં તારીખ ૨૨/૦૪/૨૦૧૫ ના પેન્શન ચુકવણી હુકમને તે  
અરજદારનું પેન્શન તેના હક કરતાં ઓછું નક્કી કરે છે તે હદ સુધી પડકારવામાં  
આવ્યો છે. ઘટેલા પેન્શનનો આધાર અરજદારના બઢતીના હુકમને ભૂતકાળની  
અસરથી પરત ખેંચતો તારીખ ૧૭/૦૩/૨૦૧૫ નો હુકમ છે.

૨. વિદ્વાન એડવોકેટોને સાંભળવામાં આવ્યા.

૩. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ કુ. હીના દેસાઈએ રજૂઆત કરી છે કે,  
સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની અરજદારની બઢતી આશરે ૩૦ વર્ષ પછી, તે પણ

કોઈ આધાર વગર પરત ખેંચવાની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર છે અને તેને રદ અને બાતલ કરવાની જરૂર છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પેન્શનમાં ઘટાડો એ તેનું પરિણામ છે અને તેને રદ કરવામાં આવે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, અરજદારને તેના હક મુજબના નિવૃત્તિના લાભો ચૂકવવામાં આવે.

૪. બીજી તરફ, સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ તરફથી આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી રીંદાણીએ આ અરજીનો પ્રતિકાર કર્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરવા માટે તારીખ ૨૩/૧૧/૨૦૧૫ ની જવાબી સોગંદનામાની વિગતો આ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરી છે કે, સામાવાળા સત્તાધિકારીઓએ અરજદારની બઢતી પરત ખેંચીને અને/અથવા પેન્શન ઘટાડીને કોઈ ભૂલ કરી નથી. તેમણે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે, અરજદાર સંબંધિત સમયે વહીવટી અધિકારી તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને તેથી રાજ્ય સત્તાધિકારીઓની સૂચનાઓ હોવા છતાં, તેમના દ્વારા પરિણામલક્ષી કાર્યવાહી કરવામાં આવી ન હતી, જે તેમની વિરુદ્ધનું પરિબળ છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે, માત્ર અરજદાર જ નહીં, પરંતુ તેમના જેવા જ અન્ય ઘણા વ્યક્તિઓ છે અને તેથી આ અરજીની અસર તે કેસો પર પણ પડી શકે છે. આ અરજી ફગાવી દેવાની રજૂઆત કરવામાં આવી છે.

૫. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન એડવોકેટોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી ધ્યાને લીધા પછી, આ કોર્ટ નીચે મુજબ જણાવાય છે.

પ.૧ અરજદારની શરૂઆતમાં તારીખ ૦૪/૧૨/૧૯૭૯ ના રોજ ક્લાર્ક ક્રમ ટાઈપિસ્ટ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. તેમને તારીખ ૦૯/૧૧/૧૯૮૪ ના રોજ સિનિયર ક્લાર્ક તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી. તેમને તારીખ ૦૯/૧૧/૧૯૯૩ ના રોજ હેડ ક્લાર્કની જગ્યાનું પ્રથમ ઉચ્ચ પગારધોરણ મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું. તેઓ તારીખ ૦૯/૦૫/૨૦૦૦ ના હુકમથી ખરેખર હેડ ક્લાર્ક તરીકે બઢતી પામ્યા હતા અને તેઓ તારીખ ૨૨/૦૫/૨૦૦૦ ના રોજ આ જગ્યા પર જોડાયા હતા. તેઓ તારીખ ૦૧/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ વધુ બઢતી મેળવી વહીવટી અધિકારી બન્યા હતા. તેઓ તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૧૪ ના રોજ સેવામાંથી નિવૃત્ત થયા છે.

પ.૨ તારીખ ૧૭/૦૩/૨૦૧૫ ના રોજ, સામાવાળા સત્તાધિકારીઓએ એક હુકમ કર્યો કે, અરજદારે વર્ષ ૧૯૮૪ માં ખાતાકીય પરીક્ષા પાસ કરી ન હોવાથી, તેમને સિનિયર ક્લાર્ક તરીકે બઢતી આપી શકાય નહીં અને તેથી આ બઢતી ગેરકાયદેસર હતી અને તેને પરત ખેંચવાની જરૂર છે. સદર હુકમની પરિણામલક્ષી અસર એ છે કે, સિનિયર ક્લાર્ક તરીકે તેમની બઢતીની વાસ્તવિક તારીખ ૦૯/૧૧/૧૯૮૪ હોવા છતાં, અરજદારને તારીખ ૨૦/૧૦/૧૯૯૪ થી સિનિયર ક્લાર્ક તરીકે બઢતી મેળવેલ ગણવામાં આવે છે. તેની આગળની અસર એ થશે કે તેઓ ત્યારપછીના કોઈ ઉચ્ચ પગારધોરણ માટે હકદાર રહેશે નહીં.

પ.૩ આમ સામાવાળા સત્તાધિકારીઓએ, અરજદારની નિવૃત્તિ પછી, આશરે ત્રણ દાયકા પછી અરજદારની બઢતી પરત ખેંચી લીધી છે અને પરિણામલક્ષી વસૂલાતનો પણ હુકમ કર્યો છે.

પ.૪ આમ સામાવાળા સત્તાધિકારીઓએ, નિવૃત્તિ પછી, અરજદારનો પગાર ફરીથી નક્કી કર્યો છે, અને પેન્શન તેમના ઘટેલા પગાર પર નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. આ જ કાર્યવાહી પડકાર હેઠળ છે.

પ.૫ આ કોર્ટ જણાવાય છે કે, સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની વર્ષ ૧૯૮૪ ની બઢતીને વર્ષ ૨૦૧૫ માં, તે પણ અરજદારની નિવૃત્તિ પછી પરત ખેંચવાની કાર્યવાહી પોતે જ ટકી શકે તેમ નથી અને તેને રદ કરવાની જરૂર છે.

પ.૬ ગુણદોષના આધારે પણ, સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની કાર્યવાહી ટકી શકે તેમ નથી. બઢતી પરત ખેંચવાનો આધાર એ છે કે અરજદારને વર્ષ ૧૯૮૪ માં બઢતી આપવી જોઈતી ન હતી, કારણ કે તેમણે તે સમયે ખાતાકીય પરીક્ષા પાસ કરી ન હતી. પૂછવામાં આવતા, આ કોર્ટ સમક્ષ ઉપસ્થિત અધિકારીની સૂચના પરથી વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર જણાવે છે કે, સદર પરીક્ષા ખાતા દ્વારા પ્રથમ વખત વર્ષ ૧૯૯૪ માં યોજવામાં આવી હતી. અરજદાર ઉપસ્થિત રહ્યા હતા અને તેમણે તેમના પ્રથમ પ્રયાસે તે પાસ કરી હતી. આ સંજોગોમાં, સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની કાર્યવાહી ગુણદોષના આધારે પણ ખરાબ હતી.

કર્મચારી પાસે એવી પરીક્ષા પાસ કરવાની અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં જે ખાતા દ્વારા યોજવામાં આવી ન હોય. વધુમાં વર્ષ ૧૯૮૪ માં અરજદારની બઢતી એ ખાતાની જરૂરિયાત હતી અને સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ માટે અરજદારને તેના માટે જવાબદાર ઠેરવવાનું ખુદ્ધું ન હતું.

પ.૭ જ્યાં સુધી વિદ્વાન એજીપીની એ રજૂઆતનો સંબંધ છે કે અરજદાર તેમની નિવૃત્તિ સમયે વહીવટી અધિકારી તરીકે કામ કરતા હતા, તો તેનાથી સત્તાધિકારીઓએ કરેલી ગેરકાયદેસરતા ઓછી થશે નહીં. વર્ષ ૧૯૮૪ માં અરજદારની બઢતી કલાર્કની જગ્યા પરથી સિનિયર કલાર્કની જગ્યા પર હતી અને જ્યારે આ કોર્ટે, ગુણદોષ પર જોયું કે, સદર બઢતીમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા ન હતી, તો વર્ષ ૨૦૦૯ થી અરજદાર વહીવટી અધિકારી તરીકે કામ કરતા હોવાની હકીકત બિલકુલ સુસંગત પરિબળ રહેશે નહીં. આ કારણસર, આ રજૂઆત ફગાવી દેવામાં આવે છે.

પ.૮ સામાવાળા ની એ રજૂઆત કે અરજદાર જેવા જ અન્ય ઘણા વ્યક્તિઓ છે તેને પણ ફગાવી દેવાની જરૂર છે. જો રાજ્ય સત્તાધિકારીઓએ એક કરતાં વધુ કેસોમાં ગેરકાયદેસરતા કરી હોય, અને રાજ્યના જણાવ્યા મુજબ પણ, જો તેઓ સમાન સ્થિતિ ધરાવતા વ્યક્તિઓ હોય, તો આ ચુકાદો તે કેસોમાં પણ લાગુ થવો જોઈએ. આ તબક્કે, એ નોંધવામાં આવે છે કે રાજ્યની એક નીતિ છે કે

કર્મચારીઓને અનાવશ્યક મુકદ્દમાઓમાં ઘસડી જવામાં આવશે નહીં. સદર નીતિ તે કેસો માટે પણ અમલમાં મૂકવાની જરૂર છે.

પ.૯ જે વ્યક્તિઓએ ખાતાકીય પરીક્ષા પાસ ન કરી હોય તેમને પણ બઢતી આપવી એ નોકરીદાતાની જરૂરિયાત હોઈ શકે છે. જે અરજદારને ૯ વર્ષની અંદર સિનિયર ક્લાર્ક તરીકે બઢતી ન મળી હોત તો પણ, ૯ વર્ષની સેવા પૂરી થવા પર, તેઓ અન્યથા સિનિયર ક્લાર્કના પ્રથમ ઉચ્ચતર ગ્રેડ માટે હકદાર હતા. કાયદાની પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે, ખાતા દ્વારા ચોજવામાં ન આવી હોય તેવી ખાતાકીય પરીક્ષા પાસ ન કરવી, તે કર્મચારીને ઉચ્ચતર ગ્રેડ સ્કેલ ના પાડવાનો આધાર હોઈ શકે નહીં. આ અંગે ભારતની સુપ્રીમ કોર્ટના ' કે. કે. ગોહિલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય' (૨૦૧૫) ૯ એસસીસી ૬૫૨ માં અહેવાલ થયેલ કેસના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપી શકાય છે.

પ.૧૦ આ તબક્કે, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૧૫૪૫ / ૨૦૧૪ ની કાર્યવાહીનો પણ સંદર્ભ લેવાની જરૂર છે, જે અરજદાર દ્વારા મુકદ્દમાનો અગાઉનો તબક્કો હતો. તે પરિબળ સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની વિરુદ્ધમાં પદ્ધતિને વધુ નમાવશે.

પ.૧૧ સર્વગ્રાહી બાબતોને ધ્યાનમાં લેતા, આ કોર્ટ જણાવાય છે કે, તારીખ ૦૯/૧૧/૧૯૮૪ ના રોજ સિનિયર ક્લાર્ક તરીકે અરજદારની બઢતી

ગેરકાયદેસર હતી તેવું ઠરાવતો તારીખ ૧૭/૦૩/૨૦૧૫ નો હુકમ કરવાની સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની કાર્યવાહી ટકી શકે તેમ નથી અને તેને રદ અને બાતલ કરવાની જરૂર છે. રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી તમામ કાર્યવાહી પરિણામલક્ષી સ્વરૂપની હોવાથી, જેમાં આક્ષેપિત પેન્શન ચુકવણી હુકમ તારીખ ૨૨/૦૪/૨૦૧૫ નો સમાવેશ થાય છે, તેને ગેરકાયદેસર ઠરાવવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે.

૬. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

૬.૧ આ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૬.૨ તારીખ ૦૯/૧૧/૧૯૮૪ ના રોજ સિનિયર ક્લાર્ક તરીકે અરજદારની બઢતી ગેરકાયદેસર હતી તેવું ઠરાવતી સામાવાળા સત્તાધિકારીઓની કાર્યવાહી ટકી શકે તેમ નથી તેવું ઠરાવવામાં આવે છે. તેથી તારીખ ૧૭/૦૩/૨૦૧૫ નો હુકમ અસ્તિત્વમાં રહેશે નહીં અને તેને રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે.

૬.૩ આક્ષેપિત પેન્શન ચુકવણી હુકમ તારીખ ૨૨/૦૪/૨૦૧૫ ને તે અરજદારનું પેન્શન ઘટાડે છે તે હદ સુધી ગેરકાયદેસર ઠરાવવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે.

૬.૪ એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે અરજદારનું પેન્શન ફરીથી નક્કી કરવામાં આવશે અને તેની ગણતરી સેવામાંથી નિવૃત્તિ સમયે અરજદારે મેળવેલ વાસ્તવિક પગારના આધારે કરવામાં આવશે, આ કોર્ટ દ્વારા રદ કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૭/૦૩/૨૦૧૫ ના હુકમના આધારે તેને ઘટાડ્યા વગર.

૬.૫ એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે નિવૃત્તિના લાભોની પરિણામલક્ષી બાકી રકમ આ હુકમ મળ્યાની તારીખથી ત્રણ મહિનાના સમયગાળામાં અરજદારને ચૂકવવામાં આવશે.

૬.૬ ઉપરોક્ત શરતોમાં રૂલ આત્યંતિક કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

( પરેશ ઉપાધ્યાય, જે. )

એમએચદવે

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.